

Sygn. akt	III AUa 753/13
------------------	-----------------------

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **13 listopada 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek (spr.)
	Sędziowie:	SSA Janina Czyż SSA Urszula Kocyłowska
	Protokolant	st.sekr.sądowy Małgorzata Leniar

po rozpoznaniu w dniu **13 listopada 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **A. P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o wysokość renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek apelacji wnioskodawczyni

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **25 kwietnia 2013 r.** sygn. akt **IV U 550/11**

oddala apelację

Sygn. akt III AUa 753/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 13 listopada 2013 r.

Decyzją z dnia 4 kwietnia 2011r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. , przyznał wnioskodawczyni A. P. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 1 kwietnia 2011r. do 31 marca 2014r. W podstawie prawnej decyzji powołane zostały ogólnie przepisy ustawy z

dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), w uzasadnieniu zaś faktycznym przyjętego rozstrzygnięcia wskazano na orzeczenie Komisji Lekarskiej Zakładu z dnia 31 marca 2011r.

Wnioskodawczyni A. P. odwołała się od decyzji ZUS do Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie.

W odwołaniu z dnia 26 kwietnia 2011r. wnioskodawczyni wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez potwierdzenie jej uprawnienia do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, zarzuciła organowi rentowemu błąd w ustaleniach faktycznych dotyczący oceny stanu jej zdrowia jako stanu nie sięgającego granic tak określonej niezdolności do pracy. Podając w uzasadnieniu odwołania, na jakie schorzenia cierpi i jakie w związku z nimi występują u niej dolegliwości – przy podkreśleniu wykonywania jedyne w przebiegu ubezpieczenia zatrudnienia w warunkach pracy chronionej , przy jednoczesnym orzeczeniu o trwałym umiarkowanym stopniu niepełnosprawności - odwołująca stwierdzała, że wbrew stanowisku ZUS jej stan zdrowia wyklucza możliwość wykonywania jakiejkolwiek pracy na otwartym rynku pracy . Ponadto – już w toku postępowania – wnioskodawczyni wskazywała na pozyskaną na użytek uprzedniej sprawy sądowej toczonej pod sygn. akt IV U 807/07 Sądu Okręgowego w Rzeszowie opinię biegłego okulisty , w której uznana została za całkowicie niezdolną do pracy , jako podważającą aktualne w tym zakresie ustalenia ZUS.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 9 maja 2011 r. pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., wnosił o oddalenie żądania wnioskodawczyni, z tych samych względów, które legły u podstaw zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie, po rozpoznaniu odwołania wnioskodawczyni A. P. ,wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2013r. (sygn. akt IV U 550/11) oddalił odwołanie.

Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawczyni A. P. ur. (...) z zawodu krawcowa, wykonująca ostatnio pracę szwaczki w Spółdzielni (...) w R., pobiera w sposób ciągły okresowe świadczenie rentowe od dnia 10 października 1993r. Początkowo, do dnia 31 marca 2005r. była to renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, a następnie z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

W dniu 16 lutego 2011 r. wnioskodawczyni ponowiła żądanie przyznania prawa do renty na dalszy okres, co skutkowało wydaniem – zaskarżonej w niniejszym postępowaniu – decyzji ZUS z dnia 4 kwietnia 2011 r., ustalającej prawo A. P. do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 1 kwietnia 2011 r. do 31 marca 2014 r. Decyzja ta oparta została na zgodnych w swej konkluzji co do stopnia niezdolności do pracy wnioskodawczyni w orzeczeniach: lekarza orzecznika z dnia 8 marca 2011r. i Komisji Lekarskiej Zakładu z dnia 31 marca 2011 r. Przeprowadzone w postępowaniu sądowym dowody osobowe z opinii biegłych lekarzy: otolaryngologa, okulisty, hematologa, psychiatry (tu przy współudziale biegłego psychologa), kardiologa, neurologa i równocześnie specjalisty z zakresu medycyny pracy, ortopedy i endokrynologa (w tym ostatnim przypadku w odniesieniu do czterech ostatnio wskazanych biegłych była to opinia łączna) – łącznie dziewięciu biegłych – pozwoliły z kolei Sądowi Okręgowemu w Rzeszowie na poczynienie w sprawie zasadniczego ustalenia o braku całkowitej niezdolności do pracy odwołującej, przy istniejącym naruszeniu sprawności jej organizmu w stopniu czyniącym ją nadal częściowo niezdolną do pracy. Jak podkreślił bowiem Sąd Okręgowy - opierając się

w tym względzie w zupełności na zgodnych w swych konkluzjach co do stopnia niezdolności do pracy A. P. wyżej powołanych opiniach biegłych (uznając tym samym dowody te za w pełni miarodajne, przy podkreśleniu zarówno fachowości biegłych, zupełności ich opinii a także wyjątkowo zgodnej oceny stanu zdrowia odwołującej w całym toku przedmiotowego postępowania rentowego wywołanego wnioskiem z dnia 16 lutego 2011 r.), choć u wnioskodawczyni jako osoby z deficytem intelektualnym w stopniu lekkim występuje cały szereg schorzeń w znacznej mierze istniejących już od dzieciństwa, w tym obustronny niedosłuch, jednoocznosc z ograniczeniem pola widzenia w drugim oku, przewlekła niedokrwiłość, padaczka, skolioza kręgosłupa z zespołem bólowym, nadciśnienie tętnicze, wrodzona niedoczynność przytarczyc z niedoczynnością tarczycy, to jednak w aktualnym stopniu zaawansowania tych schorzeń nie upośledzają one sprawności organizmu wnioskodawczyni w stopniu czyniącym ją całkowicie niezdolną do pracy

na otwartym rynku pracy. Jak podkreślił bowiem w tym względzie Sąd I instancji – posiłkując się stanowiskiem biegłych, w tym również dodatkowymi ustnymi wyjaśnieniami biegłego okulisty i biegłego neurologa – występujące u A. P. osłabienie słuchu nie można określić jako społeczną jego niewydolność lub praktyczną głuchotę, ostrość wzroku oka widzącego (lewego) po korekcji wynosi 0,7 i jest to stan stabilny, przewlekła niedokrwistość wywołana zaburzeniami hormonalnymi, wymaga jedynie stosowania wyrównujących ją preparatów w tym żelaza czy kwasu foliowego, w przebiegu padaczki odnotowuje się zaledwie kilka napadów w ciągu roku i mają one przebieg łagodny, występująca skolioza kręgosłupa przebiega także łagodnie i nie wymagała dotąd leczenia ortopedycznego, rehabilitacji czy nawet hospitalizacji, zaś zespół bólowy kręgosłupa ma charakter okresowy znajdując się aktualnie w stanie pełnej remisji objawów klinicznych. Z kolei nadciśnienie tętnicze nie daje żadnych powikłań narządowych, wrodzona niedoczynność przytarczyc z niedoczynnością tarczycy są dobrze wyrównane metabolicznie i jedynie wymagają systematycznej kontroli endokrynologicznej w przypadku okresowych zaostrzeń tego schorzenia, zaś obniżona sprawność intelektualna wnioskodawczyni sięga poziomu lekkiego upośledzenia umysłowego nie wykazując przy tym poważniejszych zaburzeń sfery popędowej, napędu psychoruchowego czy destabilizacji emocjonalnej co stanowi o tym, iż odwołująca dobrze funkcjonuje społecznie. Jednocześnie odnosząc się do naprowadzonego przez A. P. orzeczenia z dnia 15 grudnia 2005 r. o trwałym umiarkowanym stopniu jej niepełnosprawności, Sąd Okręgowy zauważał – posiłkując się w tym zakresie również stanowiskiem biegłych, w tym w szczególności biegłego neurologa będącego zarazem specjalistą z zakresu medycyny pracy - że przede wszystkim orzeczenie to nie stanowi o znacznym stopniu niepełnosprawności i wprost w nim stwierdzono, że nie stwierdza się całkowitej niezdolności do pracy zarobkowej, niezależnie od tego, że wskazane w orzeczeniu tym symbole schorzeń odnosiły się wyłącznie do tych z zakresu chorób wewnętrznych i hematologicznych. Tym samym brak jest przeciwwskazań do wykonywania przez odwołującą pracy odpowiadającej jej kwalifikacjom zawodowym (szwaczki) także na otwartym rynku pracy, jedynie przy uwzględnieniu pewnych ograniczeń - co stanowi o częściowej niezdolności do pracy – związanych ze stanem jej zdrowia. Wobec zaś tak określonej wyżej wskazanej jednolitości biegłych w ocenie stanu zdrowia A. P., Sąd I instancji uznał za niezasadny

i zmierzający wyłącznie do przewlekłości postępowania dalszy wniosek dowodowy odwołującej przeprowadzenia dowodu z opinii Instytutu Medycznego. W świetle zaś tak poczynionego ustalenia o jedynie dalszej częściowej okresowej niezdolności do pracy wnioskodawczyni, Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie uznał odwołanie A. P. za nieuzasadnione, a zaskarżoną decyzję ZUS za trafną i odpowiadającą prawu, z uwagi na nie wystąpienie po stronie wnioskodawczyni określonej w art. 107 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) przesłanki pozwalającej na podwyższenie wysokości świadczenia, poprzez ustalenie prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

W podstawie prawnej wyroku powołany także został art. 477¹⁴ § 1 kpc.

Wyrok Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie z dnia 25 kwietnia 2013 r. zaskarżony został przez wnioskodawczynię A. P..

W apelacji z dnia 4 czerwca 2013 r. (v. k. 107 -112) wnioskodawczyni zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 107 oraz art. 12 ust. 2 i art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), przez ich niewłaściwe zastosowanie, co w konsekwencji skutkowało odmową przyznania prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy,
2. naruszenie przepisów postępowania, które miały istotny wpływ na końcowy wynik sprawy, w tym art. 233 § 1 kpc, przez błędną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego polegającą na uznaniu miarodajności opinii biegłych, w sytuacji gdy opinie te były niepełne w zakresie odnoszącym się do oceny stanu zdrowia w aspekcie kwalifikacji zawodowych wnioskodawczyni

i możliwości wykonywania przez nią pracy na otwartym rynku pracy, ani też nie wyjaśniały na czym polegać ma poprawa stanu jej zdrowia, czy art. 217 § 2 kpc przez bezzasadne pominięcie wnioskowanego dowodu z opinii Instytutu Medycznego

wnosiła o:

- uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji ,przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego jako części kosztów procesu,

ewentualnie:

- zmianę wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie , poprzez uwzględnienie żądania odwołania przy zasądzeniu kosztów postępowania, po uprzednim przeprowadzeniu w postępowaniu odwoławczym wyżej wskazanego dowodu z opinii Instytutu.

W obszernym uzasadnieniu wniesionego środka zaskarżenia odwołująca podkreślała, że dokonana ocena stanu jej zdrowia pomijała zawarty w ustawowej definicji niezdolności do pracy aspekt ekonomiczno – socjalny, bowiem żaden z biegłych jak też orzekający Sąd nie odpowiedzieli na zasadnicze w tej mierze pytanie, gdzie wnioskodawczyni z tak rozlicznymi schorzeniami mogłaby podjąć pracę na otwartym rynku pracy , tym bardziej że jedyne jej dotychczasowe zatrudnienie dotyczyło zakładu pracy chronionej. Ponadto apelująca zwracała uwagę, że mnogość jej schorzeń wymagała całościowej oceny a nie odrębnych stanowisk biegłych, zaś wszystko to razem w pełni uzasadniało, pominięty bezzasadnie w tej sytuacji przez Sąd I instancji, zgłoszony przez nią wniosek dowodowy przeprowadzenia dowodu z opinii Instytutu Medycznego.

Pozwany organ rentowy nie ustosunkował się do treści apelacji wnioskodawczyni.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, rozpoznając apelację wnioskodawczyni A. P. zważył, co następuje:

Apelacja jest nieuzasadniona i jako taka podlega oddaleniu.

Wyrok bowiem Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie z dnia 25 kwietnia 2013 r. jest – w ocenie tut. Sądu - wyrokiem trafnym i odpowiadającym prawu, zaś w okolicznościach przedmiotowej sprawy nie występują przywołane przez skarżącą w apelacji podstawy zaskarżenia, brak też tych które mogłyby wyrok ten wzruszyć, a które Sąd II instancji ma na uwadze z urzędu (art. 378 § 1 kpc).

Przed wszystkim, już na wstępie podkreślić należy, że Sąd Okręgowy w Rzeszowie przeprowadził wyjątkowo wyczerpujące postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia, czy wnioskodawczyni A. P. w aktualnym stanie zdrowia jest całkowicie niezdolna do pracy, przy czym zauważyć już w tym miejscu przyjdzie, że wbrew temu co naprowadza skarżąca dokonana w tym aspekcie ocena stanu jej zdrowia w drodze jedynie właściwego w takich razach dowodu osobowego z opinii biegłych, nie ograniczała się wyłącznie do pojedynczych stanowisk opiniujących, ale też dotyczyła opinii łącznej czterech biegłych lekarzy, niezależnie od składanych przez biegłych neurologa i okulistę dodatkowych – istotnych dla wyniku sporu - ustnych wyjaśnień. Konkludując stwierdzić więc należy ,iż omawiana ocena miała jednak charakter kompleksowy uwzględniający wpływ poszczególnych licznych schorzeń odwołującej na funkcjonowanie całego jej organizmu w aspekcie zachowanej aczkolwiek w pewnym stopniu ograniczonej możliwości wykonywania pracy na otwartym rynku pracy. Co więcej przyjdzie nie podzielić stanowiska skarżącej co do tego, iż biegli w swoich opiniach pominęli ekonomiczno – socjalny aspekt ustawowej definicji niezdolności do pracy, skoro odnotowując dokładnie tak wiek jak i posiadane kwalifikacje zawodowe odwołującej, jak również mając na względzie, iż jedyne dotychczasowe jej zatrudnienie związane było z zakładem pracy chronionej, wyraźnie stwierdzili (tu w szczególności biegły neurolog będący jednocześnie specjalistą z zakresu medycyny pracy ,czy biegły okulista będący

śluchani na rozprawie poprzedzającej wydanie zaskarżonego wyroku), iż może ona pracować w wyuczonym zawodzie szwaczki na ogólnodostępnym rynku pracy, jak również na wielu innych jeszcze stanowiskach związanych z wykonywaniem pracy fizycznej, jak choćby na stanowisku sprzątaczk czy innych, jedynie z przeciwwskazaniami do ciężkich prac w pozycji wymuszonej, prac na wysokościach, przy maszynach w ruchu, itp. Trudno zaś oczekiwać od biegłych odpowiedzi na stawiane przez skarżącą pytania: jaki pracodawca w jej stanie zdrowia zechce ją zatrudnić, czy na czym polegać ma ewentualna poprawa stanu jej zdrowia, skoro powyższe nie mieściło się w kompetencji biegłych – gdy idzie o to ostatnie pytanie odnotować dodatkowo przyjdzie, iż zaskarżona w niniejszym postępowaniu decyzja ZUS była kolejną już ustalającą okresowe prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, przy ustaniu prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy jeszcze z dniem 31 marca 2005 r. na mocy decyzji ZUS z dnia 9 maja 2005 r., która nota bene nie była wówczas zaskarżona przez odwołującą. W tym stanie rzeczy uznać więc należało, iż zgromadzony przez Sąd I instancji materiał dowodowy, w tym przede wszystkim opinie łącznie dziewięciu biegłych stanowiły dostateczną podstawę do wyrokowania – stąd zasadna odmowa przeprowadzenia wnioskowanego przez A. P. dowodu z opinii Instytutu Medycznego, tym bardziej w sytuacji wyjątkowej zgodności konkluzji wszystkich opiniujących co do stopnia jej niezdolności do pracy. Odnosząc się zaś do stawianego w apelacji zarzutu naruszenia art. 233 § 1 kpc, Sąd Apelacyjny stanowczo stwierdzić musi, iż dokonana przez Sąd Okręgowy w Rzeszowie ocena dowodów nie jest oceną dowolną, ale mieszczącą się w granicach oceny swobodnej o jakiej stanowi w/w przepis, mający swe pełne zastosowanie, także do oceny dowodu z opinii biegłych, na których to dowodach osobowych oparł się Sąd I instancji w swoim rozstrzygnięciu. Sąd Okręgowy w Rzeszowie dzieląc bowiem konkluzje wszystkich opiniujących w sprawie biegłych o braku podstaw do uznania odwołującej za całkowicie niezdolną do pracy, miał na względzie te wszystkie wypracowane w orzecznictwie sądowym kryteria oceny tego rodzaju dowodu osobowego, które przemawiają za przyjęciem jego miarodajności (bliżej o tych kryteriach w orzeczeniach Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 1990 r. I PR 148/90 OSP 1991 nr 11-12, poz. 300, 14 września 1995 r. II URN 31/95 OSNAP 1996 r., nr 7, poz. 103, czy z dnia 7 listopada 2000 r. I CKN 1170/98- OSNC 2001/4/64). I tak zauważyć przyjdzie, że biegli dysponowali wiadomościami specjalistycznymi, niezbędnymi do stwierdzenia okoliczności mających istotne znaczenie dla sprawy (dobór biegłych lekarzy uwzględniał wszystkie występujące u skarżącej schorzenia), a z kolei wydanie opinii poprzedzone zostało analizą dokumentacji medycznej wnioskodawczynie – w tym wyników jej badań specjalistycznych - oraz przeprowadzonym z nią wywiadem i jej badaniem przedmiotowym. Biegli nadto w wyczerpujący sposób uzasadnili swoje stanowisko o zachowaniu przez odwołującą ograniczonej zdolności do pracy, poprzez stwierdzenie, że pomimo występujących u niej rozlicznych schorzeń – z opisem aktualnego stopnia ich zaawansowania i przebiegu leczenia – przy uwzględnieniu określonych wynikających z tego stanu zdrowia przeciwwskazań, nie jest wykluczone wykonywanie przez nią pracy i to na otwartym rynku pracy, tu także ze wskazaniem konkretnych stanowisk które wnioskodawczynie może zajmować. Co więcej biegli odnieśli się także do posiadanego przez A. P. orzeczenia o umiarkowanym stopniu jej niepełnosprawności, trafnie zauważając, iż już w samej treści tego orzeczenia zawarte zostało, iż nie stwierdza się całkowitej niezdolności do pracy zarobkowej wnioskodawczynie (inna rzecz, że orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności nie jest równoznaczne ze spełnieniem przesłanki całkowitej niezdolności do pracy, o której mowa w art. 12 ust. 2 ustawy emerytalno – rentowej – por. między innymi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2008 r. I UK 286/07 OSNP 2009/13-14/178). Ponadto – co pominął Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku niezależnie od tego, że prowadził w tym kierunku postępowanie dowodowe – biegły lekarz okulista odniósł się również do powoływanej przez wnioskodawczynię opinii innego biegłego tej specjalizacji z dnia 18 lipca 2007 r. wydanej w sprawie IV U 807/07 Sądu Okręgowego w Rzeszowie w której ustalono całkowitą niezdolność do pracy odwołującej na okres jednego roku z powodu zaćmy wtórnej oka lewego kwalifikującej się do zabiegu laserowego (v. ustne

wyjaśnienia biegłego e-protokół rozprawy z dnia 25 kwietnia 2013 r. 00:03:45 – 00:13:42), podważając w sposób zasadny miarodajność tego stanowiska biegłego (niezależnie od tego, że jego ocena stanu zdrowia dotyczyła jeszcze okresu sprzed wydania zaskarżonej w niniejszym postępowaniu decyzji). Otóż jak wyjaśnił opiniujący w przedmiotowej sprawie biegły okulista, dokumentacja lekarska wykazuje, iż odwołująca po wyżej wskazanej dacie wydania opinii przez uprzedniego biegłego okulistę nie przeszła zabiegu laserowego usunięcia zaćmy oka lewego, zaś przeprowadzone aktualnie badania nie potwierdzają występowania tego schorzenia, niezależnie od tego, że postawienie takiego rozpoznania w 2007r. wykluczał także dokonany przez opiniującego wówczas okulistę opis dna oka wnioskodawczynie (bez zmian) i stwierdzona ostrość jej wzroku w oku lewym (0,5 - 0,6). Powracając do oceny wszystkich wydanych w niniejszej sprawie opinii biegłych podkreślić też przyjdzie, że za uznaniem ich miarodajności przemawiał także – słusznie podkreślony przez Sąd I instancji - fakt wyjątkowej jednomysłności oceny stanu zdrowia wnioskodawczynie zarówno z postępowania administracyjnego jak i sądowego (łącznie przecież aż dwunastu lekarzy i jeden biegły psycholog nie uznało A. P. za całkowicie niezdolną do pracy). Nie mógł być także obojętny w tej kwestii dla tut. Sądu, ujawniony w postępowaniu odwoławczym fakt wydania w dniu 6 listopada 2013 r. przez Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w sprawie o sygn. akt III AUa 1172/12 prawomocnego wyroku oddalającego żądanie A. P. przyznania prawa do rodzinnej renty wojskowej, przy negatywnym przesądzeniu zasadniczej przesłanki nabycia prawa do tak określonego świadczenia, jaką była również całkowita niezdolności do pracy odwołującej.

Z tych wszystkich więc wyżej naprowadzonych względów –podzielając tak ustalenia faktyczne jak i ocenę prawną sprawy Sądu I instancji - na podstawie art. 385 kpc orzeczono jak w sentencji.

(...)

(...)

(...)